

مؤلف: الهام محمدی

ادبیات پیش‌دانشگاهی

۱- در عبارت «پروردگارا، از خصلت طمع که دناعت آورد و از لجاج شهوت که همت‌های بلند را پست سازد و از حمیت‌های جاهلانه و عصبیت‌های ناهنجار که به حریم اجتماع پای تعدی بگزارد، به درگاه تو پناه می‌آورم، خدایا روا مدار که از چراغ هدایت دور شوم و بی‌قولی را از شاهراه بازنشاسم.» چند غلط املائی به کار رفته است؟

(صفحه ۷ ادبیات پیش‌دانشگاهی) (آزمون ۷ آبان - ۸۹)

(۱) چهار (۲) دو (۳) یک (۴) سه

۲- اگر ابیات زیر را به ترتیب داشتن آرایه‌های «جناس، مجاز، اسلوب معادله، متناقض‌نما» مرتب کنیم، کدام گزینه صحیح است؟

(صفحه‌های ۲ و ۳ ادبیات پیش‌دانشگاهی) (آزمون ۲۲ مهر - ۹۰)

(الف) محرم این هوش جز بی‌هوش نیست / مر زبان را مشتری جز گوش نیست

(ب) هم‌چو نی زهری و تریاقی که دید؟ / هم‌چو نی دمساز و مشتاقی که دید؟

(ج) آتش است این بانگ نای و نیست باد / هر که این آتش ندارد نیست باد

(د) سینه خواهم شرحه شرحه از فراق / تا بگویم شرح درد اشتیاق

(۱) ج، ب، د، الف (۲) الف، د، ج، ب (۳) ج، د، الف، ب (۴) د، ب، الف، ج

(صفحه ۳ ادبیات پیش‌دانشگاهی) (آزمون ۲۱ آبان - ۸۹)

۳- در کدام بیت، هر سه آرایه‌ی «تشبیه- استعاره- جناس» به کار رفته است؟

(۱) هر که جز ماهی ز آبش سیر شد / هر که بی‌روزی است، روزش دیر شد

(۲) محرم این هوش جز بی‌هوش نیست / مر زبان را مشتری جز گوش نیست

(۳) هم‌چو نی زهری و تریاقی که دید؟ / هم‌چو نی دمساز و مشتاقی که دید؟

(۴) آتش عشق است کاندر نی فتاد / جوشش عشق است کاندر می فتاد

(صفحه‌های ۲ و ۴ ادبیات پیش‌دانشگاهی) (آزمون ۲۳ مهر - ۸۹)

۴- در متن زیر چند واژه از نظر املائی غلط است؟

«حکایت دل شیدای مجنون که از نظرگاه نامحرمان و ناآشنایان اقلیم فراغ، مستور است، با تعمل صاحب‌دلان، قصه‌ی پرغصه‌ی دل‌های شره‌شهره از هجران یار را بر صحیفه‌ی سینه‌ها نقش می‌زند.»

(۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۵- بیت «تو حکیمی تو عظیمی تو کریمی تو رحیمی / تو نماینده‌ی فضلی تو سزاوار ثنایی» با کدام بیت تناسب معنایی نزدیک‌تری دارد؟

(صفحه ۶ ادبیات پیش‌دانشگاهی) (آزمون ۷ آبان - ۸۹)

(۱) بار توحید هر کسی نکشد / طعم توحید هر خسی نچشد

(۲) همه از صنع تو مکان و مکین / همه در امر تو زمان و زمین

(۳) در دهان هر زبان که گردان است / از ثنای تو اندرو جان است

(۴) عقل رهبر ولیک تا در او / فضل او مر تو را برد بر او

۶- بیت «من خفته بدم به ناز در کتم عدم / حُسن تو به دست خویش بیدارم کرد» با کدام گزینه تناسب معنایی دارد؟

(صفحه ۸ ادبیات پیش‌دانشگاهی) (آزمون ۲۱ آبان - ۸۹)

(۱) چون به فنا نیست شدم در وجود / هستی بی‌نیست جمال نمود

(۲) تو خفته حال بیداران چه دانی؟ / کسی داند که او بیدار باشد

(۳) همه عمر برنذارم سر از این خمار مستی / که هنوز من نبودم که تو در دلم نشستی

(۴) بی‌جمال عالم آرای تو روزم چون شب است / با کمال عشق تو در عین نقصانم چو شمع

۷- در متن زیر چند غلط املائی وجود دارد؟

«چون پلنگ این فصول تمام بشنود به نزدیک مادر شیر رفت و از وی عهدی خاست که آنچه گوید، مسطور و پوشیده دارد تا ساحت او از تهمت میرا ماند؛ پس آنچه شنوده بود، باز گفت. دیگر روز مادر شیر به دیدار پسر آمد. او را متعمل یافت. پرسید موجب چیست؟ گفت: در مصالح ملک

(صفحه ۳ ادبیات پیش‌دانشگاهی) (آزمون ۱۹ فروردین - ۹۰)

می‌اندیشم.»

(۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۸- در متن زیر چند غلط املایی وجود دارد؟

«ملک گفت: نقش راستی این دعوی از لوح عقیدت خویش برمی‌خوانم و می‌دانم آنچه می‌نمایی حق‌گذاری توست که رنگ درنگ دارد، اما می‌خواهم در این ابواب به سبب ممانعت از درافتادن به گودال مناحی خطاب دستور بشنوی تا از آزمون اندیشه‌ی شما، مستمعان از چاه ضلالت بیرون آیند و بر حقایق واقف شوند.»

(صفحه ۱۰ ادبیات پیش‌دانشگاهی) (آزمون ۲۴ ری - ۸۹)

یک (۱) دو (۲) سه (۳) چهار (۴)

۹- مفهوم «مجاز» به کار رفته در همه‌ی گزینه‌ها به‌جز گزینه‌ی ... یکسان است.

- ۱) در سر من عشق پیچید سخت / ورنه چرا بامزه گفتارمی؟
- ۲) لب و دندان سنایی همه توحید تو گوید / مگر از آتش دوزخ بودش روی رهایی
- ۳) دل عالمی بسوزی چو عذار برفروزی / تو از این چه سود داری که نمی‌کنی مدارا
- ۴) نخفت چشمم در راه لحظه‌ای گر چند / ز ریگ و سنگ بسی بود بستر و بالین

(صفحه ۴ ادبیات پیش‌دانشگاهی) (آزمون ۶ آبان - ۹۰)

۱۰- آرایه در کدام بیت نادرست بیان شده است؟

- ۱) می‌نماید ترزبانی دشمنان را مهربان / می‌کند شیرین، زمین شور را باران ما (اسلوب معادله، تضاد، حس آمیزی)
- ۲) تنور لاله چنان برفروخت باد بهار / که غنچه غرق عرق گشت و گل به جوش آمد (تشخیص، تشبیه، حسن تعلیل)
- ۳) گذشت روزگاران بین که دوران شباب ما / در این سیلاب غم دسته‌گلی شاداب را ماند (تشبیه، ایهام، تضاد)
- ۴) هر کسی کاو دور ماند از اصل خویش / باز جوید روزگار وصل خویش (تلمیح، تضاد، جناس ناقص)

(صفحه ۷ ادبیات پیش‌دانشگاهی) (آزمون ۷ آبان - ۸۹)

۱۱- در کدام گزینه تعداد تشبیه‌های به کار رفته بیشتر است؟

- ۱) از لجاج شهوت که همت‌های بلند را پست سازد و پرده‌ی عفاف و عصمت چاک زند، به درگاه تو پناه می‌آورم.
- ۲) روا مدار که در ظلمات جهل و ضلال، از چراغ هدایت به دور افتم و ظالمی را در کردار ناهنجارش پشتیبانی دهم.
- ۳) مگذار که صولت خشم، حصار بردباری مرا در هم بشکنند و حمله‌ی حسد، ممانعت فطرت مرا به خفت و مذلت فروکشاند.
- ۴) مگذار که دامان وجودم به پلیدی‌های گناه بیالاید و به خاطر هوس خویش پای بطلان بر عنوان حق قرار دهم.

(صفحه ۱۵ ادبیات پیش‌دانشگاهی) (آزمون ۲۴ ری - ۸۹)

۱۲- مفهوم کدام گزینه با بیت «نهان گشت آیین فرزنانگان / پراکنده شد نام دیوانگان» قرابت معنایی ندارد؟

- ۱) از فلک پشت خم، شد قد دونان علم / کار جهان شد به هم، گشت هنر، عیب و عار
- ۲) چاکر نان‌پاره گشت فضل و ادب / علم به مکر و به زرق معجون شد
- ۳) زحمت بیهوده دید ناخن اندیشه‌ام / آه که جز باد نیست در گره روزگار
- ۴) دانا بمانده در غم تدبیر روزی‌اش / یک ذره غم به‌خاطر نادان نمی‌رسد

(صفحه ۱۰ و ۱۱ ادبیات پیش‌دانشگاهی) (آزمون ۲۱ آبان - ۸۹)

۱۳- کدام یک از زمینه‌های حماسه تنها از رهگذر عقاید دینی عصر خود توجیه‌پذیر است؟

- ۱) زمینه‌ی خرق عادت ۲) زمینه‌ی قهرمانی ۳) زمینه‌ی ملی ۴) زمینه‌ی داستانی

(صفحه ۱۳ ادبیات پیش‌دانشگاهی) (آزمون ۲۰ آبان - ۹۰)

۱۴- کدام گزینه با بیت زیر تناسب ندارد؟

- «منی چون بیبوست با کردگار / شکست اندر آورد و برگشت کار»
- ۱) باد بیرون کن ز سر تا جمع گردی بهر آنک / خاک را جز باد نتواند پریشان داشتن
 - ۲) قسمت خودبین نمی‌گردد زلال زندگی / ای سکندر، سنگ بر آینه می‌باید زدن
 - ۳) می‌شود اول ستمگر کشته‌ی بیداد خویش / سیل دائم بر سر خود خانه ویران کرده است
 - ۴) تواضع سر رفعت افزادت / تکبر به خاک اندر اندازدت

(صفحه ۱۶ و ۱۹ ادبیات پیش‌دانشگاهی) (آزمون ۲۱ آبان - ۸۹)

۱۵- کدام گزینه نادرست است؟

- ۱) درفش کاوه، مظهر خشم و قهر ملت در برابر بیداد است که بر سراپرده‌ی فریدون سایه می‌افکند.
- ۲) بامداد ضحاک به اشاره‌ی یکی از دو دختر جمشید، موبدان را به مشورت خواند و تعبیر خواب خود را از آنان خواست.
- ۳) ضحاک به جست‌وجوی نوزادی که زبونی‌اش به دست او بود فرمان داد؛ نظیر فرعون که در تکاپوی جستن کودکان، به قصد نابود کردن موسی (ع) بود.
- ۴) آبتین، پدر فریدون، که ناگزیر از بیم ضحاک ترسان و گریزان بود، روزی گرفتار شد و مغز سرش را به ماران دادند.

(صفحه ۱۰ و ۱۱ ادبیات پیش‌دانشگاهی) (آزمون ۶ آبان - ۹۰)

۱۶- عبارت‌های زیر به ترتیب دربرگیرنده‌ی کدام زمینه‌های حماسه هستند؟

الف) جریان داشتن حوادث قهرمانی در بستری از واقعیات

ب) بیش‌ترین بخش حماسه

ج) ممتاز بودن بعضی از انسان‌ها از نظر نیروی مادی و معنوی

۱) داستانی - ملی - قهرمانی ۲) داستانی - قهرمانی - خرق عادت

۳) ملی - داستانی - خرق عادت ۴) ملی - قهرمانی - قهرمانی

مولف: الهام محمدی

۱.

😊 «گذاردن: قرار دادن» در این‌جا «پا گذاردن» موردنظر است. «گذاردن»: ادا کردن.

⚠️ به معنا و املای واژگان هم‌آوا توجه کنید.
 🗝️ گزینه‌ی «۴» صحیح است. درصد پاسخ‌گویی (۴۳٪)

املای درست کلمات عبارت‌اند از: «دنائت- بگذار- بیغوله».

🏆 گزینه‌ی «۲» گزینه‌ی دام‌دار است. (۲۱٪) دانش‌آموزان همین گزینه‌ی اشتباه را انتخاب کرده‌اند.

در نظر نگرفتن هم‌ی غلط‌های املایی موجود در متن صورت سؤال سبب شده است دانش‌آموزان گزینه‌ی نادرست را انتخاب کنند.

۲.

😊 اسلوب معادله: مصراع دوم در حکم مصداقی برای مصراع اول است به طوری که می‌توان بین دو مصراع علامت تساوی گذاشت. / تناقض (متناقض نما): آوردن دو واژه یا دو معنی متناقض است در کلام.

⚠️ آرایه‌های ادبی را بیاموزید و آرایه‌های ابیات کتاب درسی را با دقت مشخص کنید.
 🗝️ گزینه‌ی «۳» صحیح است. درصد پاسخ‌گویی (۴۱٪)

الف) اسلوب معادله / ب) زهر و تریاق بودن نی: متناقض نما / ج) «نیست باد» در مصراع اول به معنای «هوا نیست» و در مصراع دوم به معنای «نابود شود» جناس تام دارند. / د) «سینه» مجاز از «وجود آدمی»

📌 نکته‌ی مهم درسی

واژه‌ی «دمساز» در بیت «ب» نیز دارای ایهام است: ۱) سازی که به دم می‌نوازند ۲) همدم

🏆 گزینه‌ی «۲» گزینه‌ی دام‌دار است. (۱۸٪) دانش‌آموزان همین گزینه‌ی اشتباه را انتخاب کرده‌اند.

داوطلبانی که گزینه‌ی «۲» را انتخاب کرده‌اند، برای بیت «ج» اسلوب معادله در نظر گرفته‌اند، در حالی که مصراع دوم این بیت از نظر معنایی کاملاً وابسته به مصراع اول است و مستقل نیست.

۳.

😊 تشبیه: رکن اصلی آن مشبه و مشبه به است.

⚠️ باید هم‌ی آرایه‌های خواسته شده در صورت سؤال را در گزینه‌ها بیابید. برای این کار، از آرایه‌ای که تشخیص آن ساده‌تر است، شروع کنید.
 🗝️ گزینه‌ی «۴» صحیح است. درصد پاسخ‌گویی (۳۷٪)

تشبیه: آتش عشق (عشق مانند آتش است). / استعاره: «نی» استعاره از «مولانا و انسان آگاه»، «جوشش عشق» (اضافه‌ی استعاری) / جناس: «نی و می» جناس ناقص هستند.

🏆 گزینه‌ی «۱» گزینه‌ی دام‌دار است. (۱۲٪) دانش‌آموزان همین گزینه‌ی اشتباه را انتخاب کرده‌اند.

در این گزینه، تشبیه وجود ندارد. داوطلبانی که آرایه‌ی تشبیه را به اشتباه تشخیص داده‌اند، دچار خطا شده‌اند، زیرا آرایه‌های جناس و استعاره در بیت وجود دارد. «سیر و دیر» جناس / «سیر نشدن ماهی از آب» استعاره دارد.

۴.

😊 فراغ: آسایش، آسودگی / فراق: جدایی - مستور: پوشیده / مسطور: به سطر درآمده.

⚠️ برای پاسخ‌گویی به سؤالات املا حتماً به معنای جملات دقت کنید.

گزینه ۳ صحیح است. درصد پاسخ‌گویی (۳۷٪)

املاي صحیح کلمات عبارت‌اند از: فراق: جدایی، دوری / تأمل: درنگ، دقت، اندیشیدن / شرحه‌شرحه: پاره پاره
نکته: «شرحه‌شرحه» کلمه‌ی مرکب است، بنابراین یک غلط املائی محسوب می‌شود.

گزینه ۲ گزینه‌ی دام‌دار است. (۲۲٪) دانش‌آموزان همین گزینه‌ی اشتباه را انتخاب کرده‌اند.

عدم توجه به معنای جمله‌ها سبب به دام افتادن دانش‌آموزان و انتخاب گزینه‌ی نادرست شده است. در این متن با توجه به جمله‌ی اول که توصیف دل‌شیدای مجنون است، املائی «فراق» با معنای «هجران و جدایی» و نیز «مستور» با معنای «پوشیده» مورد نظر است.

۵.

مفهوم بیت گزینه‌ی «۳»، همگی موجودات به ثنا و ستایش خداوند مشغول هستند. ابیات گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴» به ترتیب به مفاهیم «ادراک توحد، آفرینش جهان توسط خداوند و تحت امر خداوند بودن همگی موجودات، ناتوانی عقل از شناخت خداوند» دلالت می‌کنند.

همه‌ی ابیات را با دقت بخوانید و مفهوم آن‌ها را در نظر بگیرید، مفهومی که با بیت مورد نظر، نزدیکی بیش‌تر داشت، انتخاب کنید.

گزینه ۳ صحیح است. درصد پاسخ‌گویی (۳۵٪)

در بیت صورت سؤال و گزینه‌ی «۳»، به ثنای خدا اشاره شده است.

گزینه ۲ گزینه‌ی دام‌دار است. (۲۰٪) دانش‌آموزان همین گزینه‌ی اشتباه را انتخاب کرده‌اند.

عدم توجه به مفهوم ابیات سایر گزینه‌ها، سبب به خطا افتادن دانش‌آموزان شده است. در این گزینه به طور کلی به قادر بودن خداوند اشاره شده است.

۶.

معنای بیت صورت سؤال: «من در عالم نیستی به ناز خوابیده بودم، زیبایی تو باعث خلق من شد» در بیت گزینه‌ی «۳» نیز آمده است: من هنوز نبودم که تو مرا مجذوب کردی.» بنابراین هر دو به وجود عشق در عدم و ازلی بودن آن اشاره می‌کنند.

به مفهوم ابیات توجه کنید، وجود واژه‌های مشترکی که در بیت صورت سؤال و گزینه‌ها آمده است، نباید شما را دچار اشتباه کند.

گزینه ۳ صحیح است. درصد پاسخ‌گویی (۳۲٪)

در بیت صورت سؤال و بیت گزینه‌ی «۳»، به ازلی بودن عشق الهی اشاره شده است.

گزینه ۱ گزینه‌ی دام‌دار است. (۱۹٪) دانش‌آموزان همین گزینه‌ی اشتباه را انتخاب کرده‌اند.

وجود واژه‌های «فنا و جمال» که در صورت سؤال آمده، دانش‌آموزانی را که به مفهوم گزینه توجه نکرده‌اند، دچار خطا کرده است.

۷.

خواست: تقاضا کرد/ خاست: بلند شد / مستور: پنهان شده / مسطور: به سطر در آمده/ متأمل: اندیشه‌مند/ متعقل: کوشش‌کننده.

به معنای واژه در متن دقت کنید.

گزینه ۳ صحیح است. درصد پاسخ‌گویی (۳۰٪)

املائی درست کلمات به ترتیب عبارت‌اند از: «خواست، مستور، متأمل».

نکته‌ی مهم درسی

حتماً املائی مشتقات هر واژه را نیز بیاموزید، مثلاً «تأمل» به معنای «تفکر و اندیشیدن» است. «متأمل»، اسم فاعل آن به معنای «اندیشه‌مند و متفکر» و «مستور» به معنای «پوشیده» که مشتقات آن، «ستر، استار و مستتر» است.

گزینه ۲ گزینه‌ی دام‌دار است. (۱۰٪) دانش‌آموزان همین گزینه‌ی اشتباه را انتخاب کرده‌اند.

واژگانی مانند «خواست، مستور، متأمل» که با املائی نادرست در متن صورت سؤال آمده‌اند، همان‌طور که اشاره شد، از جمله واژگانی هستند که هم‌آوا دارند. بنابراین برای تشخیص املائی صحیح به معنای آن‌ها توجه کنید. چون خطا در یک مورد، موجب انتخاب گزینه‌ی نادرست می‌گردد.

۸.

😊 گزاردن: به جای آوردن، ادا کردن / گذاردن: قرار دادن.

⚠️ در املا به مفهوم واژگانی که هم‌آوا دارند، توجه کنید.

🔑 **گزینه‌ی «۲» صحیح است. درصد پاسخ‌گویی (۲۵٪)**

املا صحیح کلمات به ترتیب عبارت‌اند از:

حق‌گذاری ← حق‌گزاری (گزاردن: به‌جای آوردن، ادا کردن)

مناهی ← مناهی (مناهی: ج‌منهی، نهی‌شده‌ها)

🏆 **گزینه‌ی «۱» گزینه‌ی دام‌دار است. (۳۰٪) دانش‌آموزان همین گزینه‌ی اشتباه را انتخاب کرده‌اند.**

معمولاً واژه‌های هم‌آوا، موجب خطای داوطلبان می‌شوند. در این متن واژه‌ی «مناهی» را داوطلبان به راحتی تشخیص می‌دهند، اما واژه‌ای که ممکن است داوطلبان به خطا بودن آن توجه نکرده باشند، «حق‌گذاری» است. واژه‌های «گذاردن» و «گزاردن» هم‌آوا هستند. اما در این متن چون به همراه واژه‌ی «حق» به کار رفته است، باید با املا «گزاردن» به کار رود. داوطلبانی که به این نکته توجه نکرده‌اند، دچار خطا شده‌اند.

۹.

😊 مجاز: به کار رفتن واژه‌ای است در غیر معنی حقیقی.

⚠️ باید به مفهوم واژه دقت کنید. توجه کنید برخی مجازها تکرار می‌شوند، بنابراین سوالات کنکور را با دقت مطالعه کنید.

🔑 **گزینه‌ی «۳» صحیح است. درصد پاسخ‌گویی (۱۷٪)**

«عالم» مجاز از «اهل عالم» است.

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه‌ی «۱»: «سر» مجازاً «تمام وجود» / گزینه‌ی «۲»: «لب و دندان» مجازاً «تمام وجود» / گزینه‌ی «۴»: «چشم» مجازاً «تمام وجود»

🏆 **گزینه‌ی «۴» گزینه‌ی دام‌دار است. (۱۹٪) دانش‌آموزان همین گزینه‌ی اشتباه را انتخاب کرده‌اند.**

دانش‌آموزانی که به مفهوم ابیات دقت نکرده‌اند، دچار خطا شده‌اند. در این بیت «چشم» مجاز از «تمام وجود» است اما برخی از داوطلبان تصور کرده‌اند، خفتن مربوط به چشم است و کل وجود را در نظر نگرفته‌اند.

۱۰.

😊 تلمیح: اشاره‌ای است به بخشی از دانسته‌های تاریخی، اساطیری، آیات و احادیث. / تضاد: آوردن دو کلمه با معنی متضاد است در سخن / جناس: یکسانی و همسانی دو یا چند واژه است در واج‌های سازنده با اختلاف در معنی دو کلمه‌ی هم‌جنس گاه جز معنی هیچ‌گونه تفاوتی با هم ندارند و گاه علاوه بر معنی در یک مصوت یا صامت با هم متفاوت‌اند..

⚠️ آرایه‌ها را با دقت بیاموزید.

🔑 **گزینه‌ی «۳» صحیح است. درصد پاسخ‌گویی (۱۴٪)**

گزینه‌ی «۳»: تشبیه (سیلاب‌غم: اضافه‌ی تشبیه‌ی)، دوران شباب مثل دسته گلی شاداب است. / «غم داشتن و شاداب بودن» تضاد

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه‌ی «۱»: اسلوب معادله: مصراع دوم مثالی است برای مصراع اول / تضاد: «شور و شیرین» / حس آمیزی: زمین شیرین، زمین شور، ترزبانی (زبان مجاز از سخن)

گزینه‌ی «۲»: تشخیص: «غرق عرق گشتن غنچه» و «به جوش آمدن گل» / تشبیه: تنور لاله / حسن تعلیل: علت غرق عرق شدن غنچه و به جوش آمدن گل، برافروخته شدن تنور لاله تصور شده است.

گزینه‌ی «۴»: تلمیح: به آیه‌ی «انا لله و انا الیه راجعون» اشاره می‌کند. / جناس ناقص: «اصل و وصل» / تضاد: «دور ماند و وصل»

🏆 **گزینه‌ی «۴» گزینه‌ی دام‌دار است. (۱۵٪) دانش‌آموزان همین گزینه‌ی اشتباه را انتخاب کرده‌اند.**

داوطلبانی که این گزینه را انتخاب کرده‌اند، به تلمیح موجود در این بیت که در توضیحات کتاب درسی نیز آمده است و نیز به مفهوم «دور ماندن» و «وصل» که با یکدیگر تضاد دارند، توجه نکرده‌اند.

.۱۱

اضافه‌ی تشبیهی: هنگامی که مشبه و مشبّه به یک‌دیگر اضافه می‌شوند: ظلمات جهل / اضافه‌ی استعاری: مشبیه است که یکی از اجزا یا ویژگی‌های مشبّه به، به آن اضافه می‌شود: صولت خشم (صولت به معنای هیبت است).

تفاوت اضافه‌ی تشبیهی و اضافه‌ی استعاری را بدانید.

← گزینه‌ی «۲» صحیح است. درصد پاسخ‌گویی (۱۲٪)

«ظلمات جهل / ظلمات ضلال / چراغ هدایت» ← تشبیه (اضافه‌ی تشبیهی)

گزینه‌ی «۳» گزینه‌ی دام‌دار است. (۳۵٪) دانش‌آموزان همین گزینه‌ی اشتباه را انتخاب کرده‌اند.

دانش‌آموزانی که در گزینه‌ی «۳»، «صولت خشم»، «حمله‌ی حسد» و «مناعت فطرت» را اضافه‌ی تشبیهی گرفته‌اند، دچار خطا شده و گزینه‌ی نادرست را انتخاب کرده‌اند، این ترکیب‌ها اضافه‌ی استعاری هستند.

.۱۲

مفهوم کلی موردنظر است.

مفاهیمی را که از گزینه برداشت می‌کنید، با بیت صورت سؤال مقایسه کنید.

← گزینه‌ی «۳» صحیح است. درصد پاسخ‌گویی (۵۳٪)

ابیات صورت سؤال و گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴» به دگرگونی ارزش‌ها و تسلط بدی‌ها اشاره می‌کنند، ولی گزینه‌ی «۳» از بیهوده بودن جهان سخن می‌گوید.

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه‌ی «۱»: روزگار به فرومایگان سرافرازی داد؛ کار دنیا درهم شده و هر عیب و عاری، هنر شمرده می‌شود.

گزینه‌ی «۲»: فضل و دانش، بنده‌ی مادّیات شده‌اند و علم با فریب و مکر آمیخته شده است.

گزینه‌ی «۴»: دانا در به‌دست آوردن روزی درمانده شده است و نادان ذره‌ای غم و رنج ندارد.

گزینه‌ی «۴» گزینه‌ی دام‌دار است. (۱۵٪) دانش‌آموزان همین گزینه‌ی اشتباه را انتخاب کرده‌اند.

مفهوم کلی بیت صورت سؤال به وارونه گشتن اوضاع دلالت می‌کند و بیت گزینه‌ی «۴» هم می‌گوید: «دانا با همه‌ی علم و دانش درمانده‌ی روزی شده است در حالی که نادان ذره‌ای غم ندارد.» همان‌طور که می‌بینید، معنای این بیت نیز به مفهوم وارونه گشتن اوضاع دلالت می‌کند، پس نمی‌تواند، با آن بی‌ارتباط باشد. واژه‌های «روزی، وجود غم و نادان» در این گزینه سبب خطای دانش‌آموزان و به دام افتادن شده است.

.۱۳

زمینه‌ی مّلی: این حوادث قهرمانی در بستری از واقعیات جریان دارند. واقعیاتی که ویژگی‌های اخلاقی نظام اجتماعی، زندگی سیاسی و عقاید آن جامعه را در مسائل فکری و مذهبی در برمی‌گیرد.

به متن درس‌هایی که جنبه‌ی حفظی دارند، کاملاً توجه کنید و همه‌ی موارد را فرا بگیرید.

← گزینه‌ی «۱» صحیح است. درصد پاسخ‌گویی (۳۷٪)

از دیگر شرایط حماسه، جریان یافتن حوادثی است که با منطق و تجربه‌ی علمی سازگاری ندارد. در هر حماسه، رویدادهای غیرطبیعی و بیرون از نظام عادت دیده می‌شود که تنها از رهگذر عقاید دینی عصر خود، توجیه‌پذیر هستند. هر مّلی، عقاید ماورای طبیعی خود را به‌عنوان عاملی شگفت‌آور، در حماسه‌ی خویش به‌کار می‌گیرد و بدین‌گونه است که در همه‌ی حماسه‌ها، موجودات و آفریده‌های غیرطبیعی، درضمن حوادثی که شاعر تصویر می‌کند، ظهور می‌یابند.

گزینه‌ی «۳» گزینه‌ی دام‌دار است. (۲۷٪) دانش‌آموزان همین گزینه‌ی اشتباه را انتخاب کرده‌اند.

وجود واژه‌ی «دینی» که در صورت سؤال آمده، سبب شده است که داوطلبان زمینه‌ی مّلی را انتخاب کنند، در حالی‌که زمینه‌های خرق عادت در حماسه از رهگذر عقاید دینی توجیه‌پذیر است.

.۱۴

«باد از سر بیرون کردن» کنایه از «غرور و خودبینی را ترک کردن».

مفهوم ابیات کتاب درسی را بیاموزید. (بیش‌تر مفاهیم از ابیات کتاب درسی است).

← گزینه‌ی «۳» صحیح است. درصد پاسخ‌گویی (۲۷٪)

بیت صورت سؤال، علت زوال کار و واژگونی بخت جمشید را تکبیر نسبت به پروردگار می‌داند و این موضوع در گزینه‌های «۱، ۲ و ۴» نیز آمده است. در گزینه‌ی «۳» از تکبیر سخنی گفته نشده است و در مورد نتیجه‌ی بد ستمگری است.

گزینه‌ی «۱» گزینه‌ی دام‌دار است. (۳۰٪) دانش‌آموزان همین گزینه‌ی اشتباه را انتخاب کرده‌اند.

مفهوم بیت صورت سؤال «منی کردن در برابر خداوند و تکبیر» است و این مفهوم در بیت گزینه‌ی «۱» نیز آمده است: «تکبیر و خودبینی را از سر بیرون کن که موجب پریشانی و هلاکت می‌شود». داوطلبانی که مفهوم کنایه‌ی مصراع اول گزینه‌ی «۱» را به درستی متوجه نشده‌اند، این گزینه را انتخاب کرده‌اند.

۱۵

«درفش کاوه» نماد «اراده و نیروی مردم که فرمانروایی نو را به قدرت می‌رساند.» / «کاوه» نماد «خشم و قهر ملت در برابر بیداد»

متن درس کاوه‌ی دادخواه، علاوه بر ابیات و واژگان مهم، از نظر اطلاعاتی که در بردارد نیز مهم است، حتماً توجه کنید.

گزینه‌ی «۱» صحیح است. درصد پاسخ‌گویی (۱۸٪)

درفش کاوه - که مظهر ملت دادخواه می‌شود و بر سرآورده‌ی فریدون سایه می‌افکند - نشانه‌ای است پر معنی: مظهر اراده و نیروی مردم که فرمان‌روایی نو را به قدرت می‌رساند. کاوه، مظهر خشم و قهر ملت در برابر بیداد است.

گزینه‌های «۲ و ۴» گزینه‌های دام‌دار است. (۱۶٪ و ۱۴٪) دانش‌آموزان همین گزینه‌های اشتباه را انتخاب کرده‌اند.

عدم مطالعه‌ی دقیق متن درس سوم سبب شده است، داوطلبان دچار اشتباه شوند.

۱۶

زمینه‌های حماسه: ۱ - داستانی ۲ - قهرمانی ۳ - ملی ۴ - خرق عادت.

درآمدهای کتاب درسی را با دقت مطالعه کنید. این قسمت‌ها همواره مورد توجه کنکور سراسری بوده است.

گزینه‌ی «۴» صحیح است. درصد پاسخ‌گویی (۱۶٪)

الف) زمینه‌ی ملی حماسه: این حوادث قهرمانی - که به منزله‌ی تاریخ خیالی یک ملت است - در بستری از واقعیات جریان دارند.
ب) زمینه‌ی قهرمانی حماسه: بیش‌ترین بخش حماسه را اشخاص و حوادث تشکیل می‌دهند.
ج) زمینه‌ی قهرمانی حماسه: بیانگر انسان‌هایی است که هم از نظر نیروی مادی ممتازند و هم از لحاظ نیروی معنوی.

گزینه‌های «۳ و ۴» گزینه‌های دام‌دار است. (۲۲٪، ۲۸٪ و ۱۶٪) دانش‌آموزان همین گزینه‌های اشتباه را انتخاب کرده‌اند.

کرده‌اند.

زمینه‌های حماسه را با ویژگی‌های مربوط به هریک با دقت مطالعه کنید و به خاطر بسپارید. عدم توجه دقیق به ویژگی‌های هر یک، سبب شده است، داوطلبان در دام سه گزینه‌ی دیگر بیفتند.

۱۷

قصور: عیب، نقص، کوتاهی، خطا/ قصیر: کوتاه/ قصر: (مقابل طول، درازی)

همه‌ی معنایی که برای یک واژه آمده است به دقت بیاموزید و هم‌خانواده‌هایشان را در نظر بگیرید.

گزینه‌ی «۲» صحیح است. درصد پاسخ‌گویی (۵۸٪)

نغز: بدیع، نیکو / قصور: نقص و کاستی، عیب / آژنگ: چین و شکنی که به واسطه‌ی خشم به چهره و ابرو و پیشانی افتد. / فجایع: سختی‌ها (ج فجیعه) / حیثیت: اعتبار، آبرو

گزینه‌ی «۱» گزینه‌ی دام‌دار است. (۱۳٪) دانش‌آموزان همین گزینه‌ی اشتباه را انتخاب کرده‌اند.

«قصور» هم‌خانواده‌ی «قصر و قصیر» است و برخی از داوطلبان آن را با این واژگان که به معنای «کوتاه بودن» به کار می‌روند، اشتباه گرفته‌اند و گزینه‌ی «۱» را انتخاب کرده‌اند، معنای سایر واژگان در این گزینه صحیح آمده است.